

SVALBARDKONFERANSEN 2006

Kunnskap og regional renessanse

LONGYEARBYEN, 23.-26.4.2006

Svalbardkonferansen 2006 er over, men arbeidet med tiltakene som kom fram på konferansedagene er ved sin begynnelse. Målsetningen med konferansen bestod i å bringe aktører sammen i en felles dialog om den høgre utdanningens og forskningens framtidige rolle og funksjon for utvikling av den nordlige landsdelen. Vi forsøkte i felleskap å identifisere metoder og tiltak for samarbeid mellom høgre utdanning, offentlig sektor og næringsliv som kan gi resultater på kort og lang sikt.

gjør det vanskelig å hemningsløst kopiere andre regioners suksesser. At San Francisco området (Silicon Valley) har gjennomgått en FoU-relatert omveltning med stor økonomisk vekst, betyr ikke at vi kan gjøre akkurat det samme hos oss. Nedenfor presenteres noen av de tanker som kom fram gjennom innspillene knyttet til hva vi kan gjøre og hvordan vi kan gjøre det.

Konferansen bygget på en forestilling om at landsdelens høgre utdanningsinstitusjoner i framtida bør utvikle tettere samarbeid med landsdelens private og offentlige aktører. Bak resonnementet ligger det en erkjennelse av at landsdelen, som del av en globalisert verden, møter stadig større konkurranse om det vi skal leve av. Vi skal for eksempel konkurrere om turister og få avsetning for vår fisk i konkurranse med aktører som, i geografisk forstand, kan befinne seg langt unna oss. Vi må ganske enkelt både utvikle og selge våre produkter og tjenester bedre enn tidligere. Får å få dette til snakkes det nå stadig varmere om nye typer innovasjonssystemer. Troen på den klassiske lineære måten å tenke utvikling og innovasjon på er i ferd med å tape terreng. Utvikling skjer ikke alene som en prosess fra grunnforskerens laboratorium, via utdanning og investorens lommebok til kommersialisering langt fram i tid. Den rådende oppfatning i dag er at hoder fra flere sektorer må komme sammen fra begynnelsen av og i fellesskap finne ut av hva framtida kan by på av

Gjennom foredrag og grupperelaterte arbeid underveis ble temaet for konferansen satt på dagsorden. Mangfoldet av innspill gjør det vanskelig å trekke entydige konklusjoner, og temaets kompleksitet betyr at framtidige tiltak vil kreve flere analyser og behov for avgrensninger. De innspill som nedenfor trekkes fram er de som hyppig ble tatt opp, og som kan fungere som en idébank for videre arbeid.

Hva gjør vi for å koble høgre utdanning til praksisaktører?

Under presenterer vi punktvis noen av de kommentarer som kom fram i løpet av den første konferansedagen. Disse relateres til den første oppgaven som deltakerne på konferansen jobbet med, der de skulle reflektere rundt følgende spissformulerte spørsmål:

utfordringer og muligheter. Det er i dette fellesskapet en ny dynamikk for utvikling skal skapes. Oppfatningen utgjør også bakgrunnen for hvorfor konferansen ble til.

Resepten på en god framtid for landsdelen ligger i innbyggernes ferdigheter og kunnskaper. Det høgre utdanningssystemet er det viktigste koblingspunktet mellom innbyggere og kunnskapsfronten rundt om i verden, og de høgre utdanningsinstitusjonene har som sentral oppgave å være en slik forbindelseslenke. Ved hjelp av høgre utdanning skal universitets- og høgskolesektoren utvikle og mobilisere den regionale kompetansen. Vi fikk på konferansen vist fram eksempler på framgangsrike regioner der forbindelseslinjene mellom forskning, utdanningsinstitusjoner og formidabel regional utvikling er godt utviklet. Men ulike forutsetninger

"Hvis universitets- og høgskolesektoren skal bevege seg fra å være institusjoner i landsdelen til å jobbe mer aktivt for å være aktører for landsdelen, hva må da gjøres?"

Spørsmålet var ment å fremme et fokus på grep for framtida med tanke på å styrke samarbeidet mellom de høgre utdanningsinstitusjonene og omgivelsene.

Følgende kom fram:

- Konferansens grunnidé, å knytte ulike sektorer tettere sammen, fikk stor oppslutning

- o Samhandling, det vil si å knytte utdanning og næringsliv tettere sammen; satse videre på kompetansemiljøer og bygge disse opp, eksempelvis kunnskapsparker, næringshager og lignende. Disse miljøene må testes ut og få handlekraft nok til å kunne utvikle seg. Den høgre utdanningen og FoU-relatert innsats må kobles til slike miljøer slik at de kan få lov til å utvikle seg til baser for kompetansebasert utvikling i sine respektive regioner og lokalmiljøer.
- Universitet og høyskoler må tre klarere fram som koblingspunkt for regional utvikling:
 - o Dette punktet handler om det som ofte benevnes som den 3. oppgaven til høgre utdanning. I snever forstand innebærer dette at universitet og høyskoler tar et ansvar for å spre informasjon om egen virksomhet og blir i stand til å konkurrere om studenter og forskningsmidler i et marked. Den forståelsen som nå vinner fram, utvider synet på den høgre utdanningens betydning for regional konkurranseevne i en stadig mer globalisert verden. Forestillingen baseres på en oppfatning av at stadig flere samfunns- og næringsområder krever kunnskapsbaserte tilnærminger som bare høgre utdanning kan tilby. Fiskeribedrifter må ha markedsføringseksperter og kulturforståelse i forhold til de markedene de vil inn på. Et annet eksempel kan være reiselivsnæringen der turister i langt større grad forventer profesjonelle systemer i sine møter med land og regioner de ønsker å feriere i. Dette utløser behov for gjennomgripende satsninger på utvikling av kompetanse.

- Sentrale aktører innenfor ulike sektorer må øke samarbeidet og jobbe mer målrettet mot å heve kompetansen i landsdelen:
 - o Strategi der man definerer felles arenaer må skapes. I dag er møtene mellom næringsliv, offentlig sektor og forsknings- og utdanningssystemene våre alt for få og kanskje også litt tilfeldige. Det må tas politisk ansvar for å løfte betydningen av kompetanse opp på en sentral plass på den politiske dagsorden.
 - o Involvering gjennom felles entreprenørskapsand sektorer imellom.

Hvordan kan tiltakene tenkes å se ut?

Under presenterer vi kommentarer som kom fram i løpet av den andre konferansedagen. Disse relateres til den andre oppgaven som deltakerne på konferansen jobbet med. Spørsmålet var:

”Hvordan kan høgre utdanning og FoU bidra til utvikling av næringsliv, offentlig sektor og frivillig sektor i landsdelen? Hvordan skal slike bidrag utvikles og tas i bruk?

Spørsmålet var ment å fremme et fokus på hvordan de foreslåtte grepene for framtida kan gjennomføres.

- Koble forskning og lokale behov tett sammen:
 - o Forskningen og utdanningen behøver ikke utelukkende å lokaliseres til større byer i landsdelen. Ny teknologi og nye samarbeidsformer bør legges forholdene til rette for bedre og nærmere samspill mellom praksisfeltens aktører og utdannings- og forskningsmiljøene.
- Naturlige fortrinn bør utnyttes bedre:
 - o Naturressurser bør tas i bruk på bedre og mer profesjonelle måter. I dag er det gjerne slik at lokale aktører ser muligheter der de bor, men at koblingene mot kunnskapsmiljøer som kan understøtte utviklingen, er alt for mangelfulle.
- Stimulere til mer regionalt kunnskaps- og forskningsbasert næringsliv:
 - o Mer kunnskap inn i eksisterende næringer gir økt konkurransedyktighet

Følgende kom fram:

- Mer praksisrelatert forskning, det vil si at forskningen skal foregå mer ute i praksismiljøer. Kan forskere ”hospitere” og gjøre større deler av sitt arbeid ute i bedrifter, kommuner etc. var et spørsmål som ble reist. Dette kan relateres til at det ble påpekt at mye av den vekstkraften vi i dag ser i landsdelen nettopp skjer der forsknings- og utdanningsinstitusjonene befinner seg. Kan flere koblinger mot mindre lokalsamfunn gjennomføres slik at bedre kompetanseoverføring kan skje?
- Politikere og næringslivsledere må løfte betydningen av kompetanse inn på en sentral plass på sin egen dagsorden- fra festtale til handling:
 - o I dette poenget ligger det et syn på arbeidet med kompetanse som

en langsom prosess. Den forventede satsning på kompetanse fra lokalsamfunn og næringsliv er dempet, og betydningen av for eksempel skattefunnordningen er ikke godt nok fundamentert ute i næringslivet.

o Satsning på kompetansefremmende utdanningstiltak ses på som utgifter mer enn investeringer for framtida.

o Betydningen av kunnskap og kompetanse er ikke institusjonalisert. Det vil si at man på lokalt nivå mangler etablerte strukturer som alle kjenner til og som alle støtter tungt opp om. Det finnes lokale institusjoner som fanger opp og systematiserer læring og utdanning for barn fra 6 til 15 år. Men hva med læringen videre? Her er systemet slik at man hvis man ikke bor på et sted som har videregående skole eller høgre utdanningsinstitusjoner så må man flytte. Mange påbegynner derfor sin reise både i fysisk og mental stand bort fra sitt hjemsted i ung alder, og bevisstheten rundt kompetansens betydning reiser med dem. Hvor er de lokale institusjonene som skal gjøre betydningen av kompetanse attraktiv og viktig i hver en bygd?

· Høgre utdanning må fokusere mer på problem- og prosjektbaserte arbeidsformer:

o Større del av den forsknings- og utdanningsinnsats som skjer ved landsdelens universitet og høgskoler bør relateres til praksisnære problemstillinger der forskerkrefter og undervisningskrefter blir mer synlige i bedrift og lokalsamfunn. I dag finnes det gode ordninger for hospitering blant studenter, men ofte blir representanter for utdanningsinstitusjonene

lite synlig i dette arbeidet

o Klasserommet kan også være på selve arbeidsplassen, trainee- og hospitantordninger

· Få frem betydningen av mer realfag

o Mangelen på realfagsatsning og dårlig rekruttering av studenter innenfor dette området ble også av flere trukket fram som et problem for den nordlige landsdelen.

Overfor har vi punktvis skissert opp en rekke av de mange innspillene som kom fram på konferansedagene. Selve foredragene finnes tilgjengelig som videofiler på konferansens hjemmeside. Disse kan ses, slik at detaljer knyttet til den enkeltes innspill kan fanges opp, diskuteres og problematiseres!

Se alle foredragene og presentasjonene fra konferansen og gi dine innspill til det videre arbeidet på konferansens nettsider:

<http://uit.no/uvett/svalbardkonferansen>